

Volný pohyb osob v EU mimo ekonomickou stránku

Prostor svobody, bezpečnosti a
práva

2019

BEZPEČNOST

- **TRESTNÍ PRÁVO A TRESTNÍ ŘÍZENÍ**
- justiční spolupráce v trestních věcech: zásada vzájemného uznávání rozhodnutí, řešení střetů pravomocí, spolupráce mezi orgány
  - minimální pravidla – směrnice (trestní řízení – ochrana osob) (opt-out, event. posílená spolupráce)
- **evropský zatýkací rozkaz**
- **HMOTNÉ PRÁVO: přeshraniční trestné činy** – harmonizace skutkových podstat a sankcí směrnicemi (čl. 83)
  - i zde opt-out, event. posílená spolupráce
- přeshraniční policejní režim
- **EUROJUST** – návrhy na trestní stíhání (zejm. trest. činy proti finančním zájmům EU), koordinace vyšetřování a stíhání
  - nařízením lze přeměnit v evropského veřejného žalobce (jednomyslnost) (viz dále)
  - orgány činné v trestním řízení zůstávají národní
- EUROPOL (viz dále)

Evropský zatýkací rozkaz (EZR)

- Žádost justičního orgánu jedné země EU o to, aby jiná země EU na svém území
  - **zatkla vyžádanou osobu a předala ji** za účelem
  - a) **trestního stíhání** v případech jednání, které lze podle vnitrostátních právních předpisů potrestat trestem odnětí svobody ... s horní hranicí sazby v délce nejméně 12 měsíců (v průběhu vyšetřování, přezkoumání a všech fází soudního řízení až do pravomocného odsouzení);
  - b) **výkonu trestu** nebo ochranného opatření spojeného s odnětím osobní svobody v délce nejméně čtyř měsíců.

Jak se liší od tradičního vydávání? Striktní lhůty a jednodušší podmínky

1* Stát, ve kterém je osoba zatčena, musí pravomocně rozhodnout o výkonu evropského zatýkacího rozkazu do 60 dnů od zatčení dané osoby (do 10 dnů souhlasí-li).

2* U 32 kategorií trestných činů není nutné ověření oboustranné trestnosti daného činu .

3* Státy EU již **nemohou odmítnout** předání svých vlastních státních příslušníků, ledaže:

Důvody pro povinné odmítnutí

- vyžádaná osoba již byla **souzena za tentýž trestný čin** (*ne bis in idem*), **nezletilost osoby, amnestie**

Důvody pro nepovinné odmítnutí – příklady:

- nesplnění podmínky oboustranné trestnosti u trestných činů jiných než 32, probíhající trestní stíhání ve vykonávajícím státě, promlčení aj.

Úřad evropského veřejného žalobce

- zpočátku působnost Úřadu omezena na trestné činy poškozující nebo ohrožující **finanční zájmy Unie**
- jednomyslným rozhodnutím Evropské rady (tedy nikoli Rady) se souhlasem EP (bez účasti národních parlamentů) však může být tato působnost rozšířena na boj s **jakoukoli trestnou činností s přeshraničním rozměrem**
- úřad bude příslušný k vyšetřování a stíhání pachatelů uvedených trestných činů a bude vystupovat **před soudy členských států jako veřejný žalobce**. Nebude mocenským orgánem.
- **posílená spolupráce** - 22 zájemců, mezi nimiž je i ČR. Přijetí příslušného nařízení platného pro tuto skupinu států se předpokládá v r. 2020.

EUROPOL

- **Agentura EU – není to evropská policie**
- **Základní úkol:** výměna a analýza zpravodajských informací o trestné činnosti a tím zlepšovat efektivnost a spolupráci mezi donucovacími orgány členských států EU
- **Vznik: 1999 na základě Úmluvy o Europolu** (2010 nahrazena rozh. Rady)
- **Dnes: nařízení č. 2016/794 o Agentuře pro spolupráci v oblasti prosazování práva (EUROPOLu)**
- **Věcný záběr:** nedovolený obchod s drogami, terorismus, nedovolené obchodování s lidmi, nezákonné převaděčství přistěhovalců a sexuální zneužívání dětí, padělání a produktové pirátství, praní špinavých peněz, padělání peněz a jiných platebních prostředků – centrála pro boj proti padělání eurobankovek a mincí.
- **Metody práce:**
  - zprostředkování **výměny údajů a zpravodajských informací o trestné činnosti** mezi donucovacími orgány členských států EU,
  - poskytování **operativní analýzy** na podporu operací členských států,
  - zpracování **strategických zpráv** (např. hodnocení hrozeb),
  - zajišťování **odborného a technického zázemí** při vyšetřování a operacích prováděných v rámci EU pod dohledem a s právní odpovědností příslušných členských států.

Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF)

- **Evropský úřad pro boj proti podvodům** (běžně označovaný zkratkou **OLAF** z francouzského názvu **Office de Lutte Anti-Fraude**) působí v rámci Evropské komise, má status ***generálního ředitelství***.
- Jeho úkolem je zejména **chránit finanční zájmy EU vyšetřováním podvodů, korupce a dalších nezákonných činností**, a to nejen v orgánech EU, ale i v členských státech.
- OLAF zřízen v roce 1999 nařízením č. 1073/99. Dnes je jeho právním základem čl. 325 SFEU, který obsahuje obecná ustanovení o boji proti podvodům v EU. Úprava doplněna nařízením č. 883/2013 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům.

PRÁVO (SPRAVEDLNOST)

- soukromé právo – justiční spolupráce v civilních věcech:
  - vzájemné uznávání soudních rozsudků
  - vykonatelnost
  - dělba pravomoci soudů jednotlivých států
  - usnadnění průběhu civilního řízení
  - rodinné právo – souhlas nár. parlamentů
  - **posílená spolupráce - rozvod**
- trestní právo: viz bezpečnost